

— Flyger inte som en vanlig nybörjar-kråka.

En långsam fågel för dig som inte har brått! Så karakteriseras Lars Holmgren sin nya modell.

■ För nybörjaren och söndagsflygaren finns ett i det närmaste oöverskådligt antal modeller att välja på. Somliga bra, somliga sämre! Vad det däremot är mycket tunnsått med är nybörjarmodeller som ser ut som riktiga flygplan, utan att för den skull vara skalamodeller.

Kajan som här presenteras, har drag av civila flygplan från 1920–30-talen såsom Curtiss, Bellanca, Stinson, Fairchild etc., och det är meningen att den som bygger modellen ska kunna "spöka ut" den helt efter eget tycke och smak, som postflygplan, ambulansplan, uppvisningsplan eller atlantflygare. Kajan flyger mycket långsamt och lydigt och kan bära stor last, och är därför idealisk som första modell.

Men Kajan är inte bara en nybörjarmodell. Många radioflygare som hållit på i 10–15 år har kungligt roligt med modellen som har mycket fina flygegenskaper. Det är gott om plats i den rymliga kroppen för både det ena och det andra, och hela planet bygges med kraftiga flak så slutresultatet blir en stark och tålig modell som verkligen håller att ta i. Landstället har finesen att det kan tagas av och sättas på med ett enda handgrepp. Stället ger även modellen en fin, fjädrande gång på marken, men

lossnar om man skulle gå i för hårt någon gång och därmed räddas modellen. Att den blir lätt att rengöra från olja och smuts får man gratis.

Kajan är lättbyggd och byggtiden mycket kort. Med 143 cm i spänvidd är en balsakostnad på under hundralappen billigt för en så stor helbalsamodell.

VI BÖRJAR MED KROPPIKEN

Skär ut alla spant och skiktlimma de två spanten nr 1 och 2 till en enhet. Detta blir motorspantet. Skär ut kroppssidorna och foga ihop över- och underdel till varje sida. Markera nu spantens exakta läge på kroppssidornas insidor, och limma fast alla spanten (utom nr 5 som sparar så länge) på den högra kroppssidan stående i exakt rätt vinkel mot denna. Motorspantet skall ha plywooden vänd åt motorn och epoxilimmas. När limmet torkat limmas vänstersidan fast på samma sätt. Limma inte hop stjärtdeln än, utan låt bakkroppens sidor stå rakt ut tillsvidare. Tag furulisten och limma den

som en sarg runt vingfästet och limma hörnblocket i vinkel mellan kroppssidan och motorspantet på höger sida. Detta hörnblock är till för att du ska kunna fila ur tillräckligt så att ljuddämparen får plats senare.

Nu limmar du 4 mm balsaflak med ådringen tvärs på kroppens rundade undersida under motorrum och tankutrymme. Bygg sedan på balsabitarna över tankutrymmet. Här rekommenderar jag att du gör en liten lucka som avsevärt förenklar tankinställningen. Luckan kan lätt hållas på plats utan skruvar genom att framänden får gå in en bit under motorkåpan, och i hörnorna får vila på små bitar av plywood eller liknande.

Skär ut fena och stabilisator, men lägg höjd- och sidorodret åt sidan så länge. Limma samman fena och stabilisator genom att skära ut ett spår i stabilisatorns bakkant där fenans bakdel sticker ner och limma fast spant 5 på fena/stabilisator enligt ritningen. När detta är klart limmas hela stjärtenheten fast i kroppens bakdel, sedan du kontrollerat att allting kommer rakt.

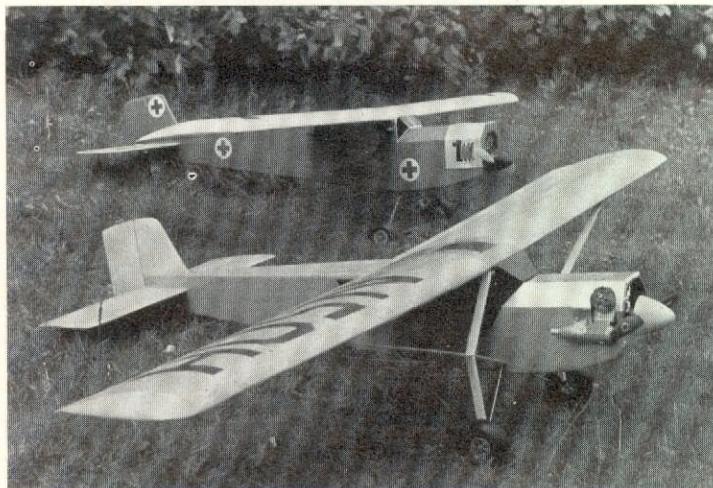
Skär ut kroppens ovansida och limma fast. Använd tejp och knappnålar. Tag kroppen och lägg den på ett 4 mm flak med mittskarven i rätt läge. Rita av formen på flaket, och kontrollera att kroppen får samma form på höger och vänster sida. Skär ut bottnen och limma fast den på samma sätt som ovansidan. Tag nu de båda boklisterna och limma dem tillsammans med deras hörnförstärkningar längst ner i bottnen så att de limmas även mot sidorna. Skär ut och limma "dubbleringarna" på motorrummets insidor. Limma fast

plywoodförstärkningarna på kroppens undersida där landstället ska sitta och borra hål för Ø 5 mm rundstavar i kroppen för vinginfästningen, men vänta med att limma fast dem tills du klätt kroppen. Nu putsar du till kroppen och rundar alla kanter, varpå vi kan anse kroppen vara träfärdig.

VINGEN

Skarva ihop 2 mm balsaflaken i rätt längd (70 cm) till fyra identiska över- och undersidor. Skarven är lätt att göra genom att tejpa ihop flaken på ena sidan, vika isär och lägga lim i skarven, sedan vika ut igen och lägga flaken plant med tejpen nedåt. Torka upp allt överflödigt lim och lägg några tyngder ovanpå skarven. När limmet är torrt väljer du ut ett flak till höger vinges undersida. Limma fast framkanten av 15×15 list längst fram ovanpå flaket och skär ut 18 st likadana sprylgar, nr 1, 2 och 3 ska ha spår för vingbalken.

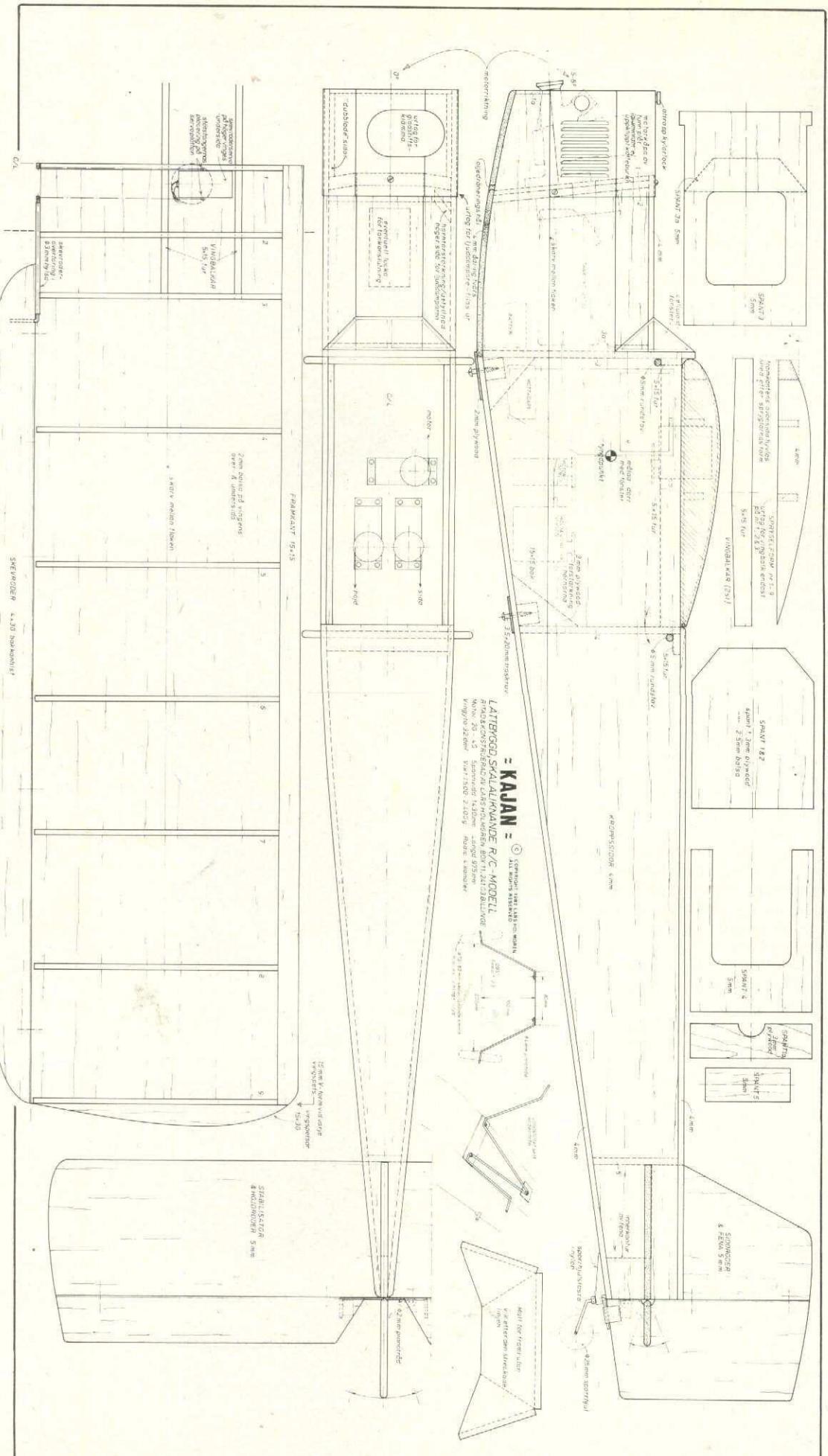
Det är ytterst viktigt att du får exakt rätt form på sprylgorna för att flygegenskaperna ska bli de önskade. Nöj dig alltså inte med att få formen "ganska likt" eller "ungefär samma". Det är på vingprofiler mycket små avvikelser som behövs för att totalt förändra egenskaperna. Därför ska du också vara lika noggrann senare när du formar till framkanten, eftersom det ofta slarvas på den punkten. Märk ut sprylgornas läge och limma fast dem. När limmet torkat hyllar du till framkantens ovansida plant sluttande som på ritningen. Sedan tar du en vingöversida och passar in den jäms med bakkanten på vingundersidan och limmar fast den med

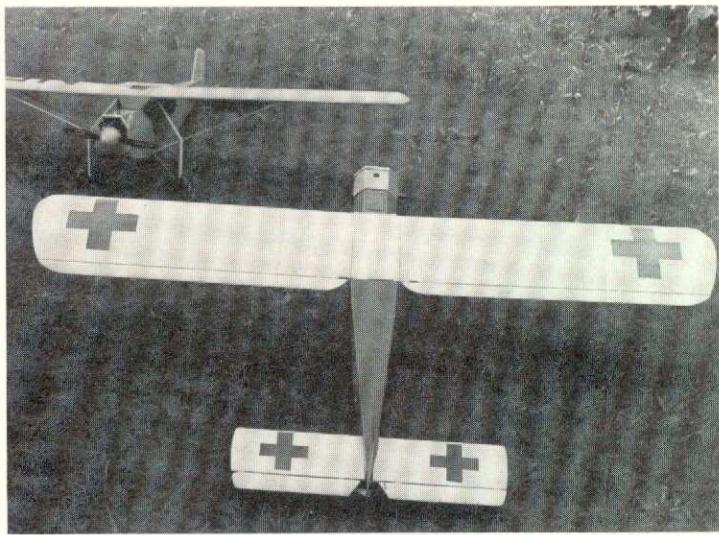

hjälp av närlar och tesp. Att vanisidjan intet ser till att räcka till framtil ar heft i sin ordning, fast hebla hvyllas jämmit senare. Nåla skräkars, utan kka ha hett plan Kajsans vingeb behöver inte sätta den verkliggen på byggebranda sätta det här till den verkliggen tilliggande plant. Undersida. Var nogga med att ovansidan verkligen fastst mot alla spryggarna och inte tillåtas att sätta och vanstervringen på samma nattens. Därförer ska du hylva till framkanten. Denna skalha form enligt ritningen och far ab- ger du vanstervringen på samma tag bittarna som blev över när du kapade till framkanten och skrava ihop vingspetstar av dessa. Av 4x30 bakkantistern skar du till skvordretin men laga- ger dem att sidan till de båda vingbal- ger dem att sidan till de båda vingbal- formen. Helle dä för und till formen. Sölt inte varab spetsig eller vass tag för vass på Kajan.

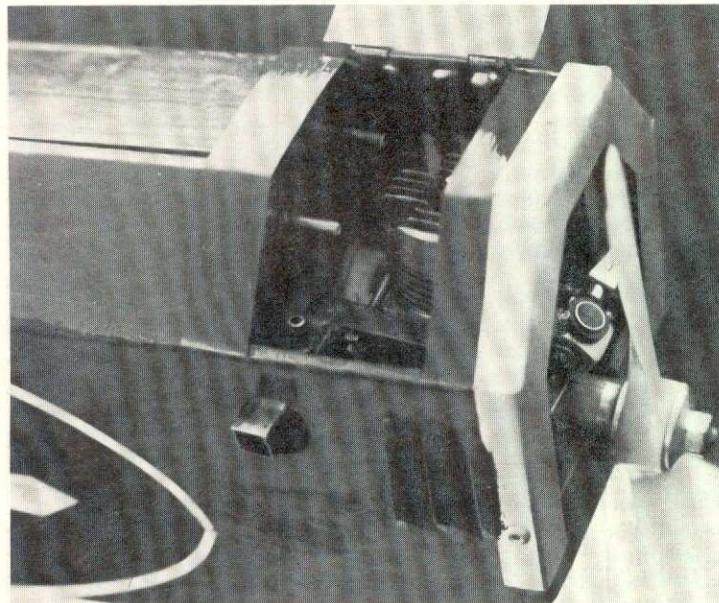
Till bygget behöver du:

- 3 st 4 mm basflak
- 2 st 5 mm basflak
- 8 st 2 mm basflak
- 2 st 4x30 baknästst
- 1 st 5x15 fruktist
- 20 cm 15x15 boklist (saljies
- affären)
- 30 cm Ø 5 mm rundstav
- 1 st Ø 4 mm pinnatståd
- plus en liten bin (12 cm) 2
- mm plywood och (10 cm) 2
- AV allt ovantäende
- kommers du att få storra fina
- bitter över som du kan ha
- till andra bygggen senare.
- Vill du gärna bra att använda
- överallt, utom på nägra få
- ställen där epoxihim är
- bättre.

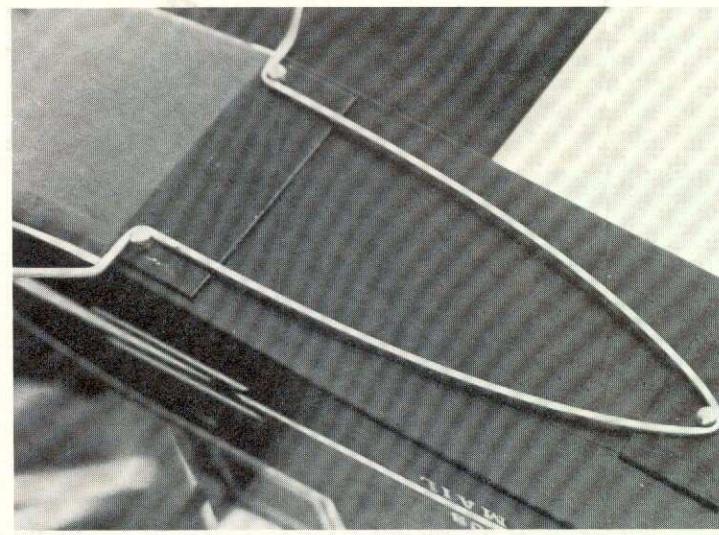

Med lite fantasi och känsla för dekor kan man ge Kajan den karaktär man vill. Ambulans-Kajan är byggd av Per Wikström i Eslöv, han är själv ambulansförare vid Lunds Lasarett och lärde sig radioflyga i maj. Planet med beteckningen N50H har byggts av Thomas Johansson i Lund och med stötar tycker Thomas att planet liknar Curtiss Robin.

Motorinstallation döljs av en behändig lucka på Lars egen prototyp.

Landställskonstruktionen är Lars med rätta stolt över. Pianoträden har böjts så att den fjädrar ut rejält mot de tre stoppen och hålls på plats vid alla normala landningar. Stället åker av vid för hård landning utan att ge skador på flygkroppen. Dessutom är det praktiskt vid transport att lätt kunna ta av stället.

(du vill ju inte limma fast vingen i bordet). Det är viktigt att du har ett tillräckligt stort bord till förfogande så att inte vingen blir skevt ihoplimmad. Lägg alltsammans på bordet och lägg lite tyngder på vänster vinghalva. Ge rätt V-form genom att lägga ett 30 mm högt föremål (linjal, list el. likn.) utmed sprygel nr 9 längst ut under höger vinge. Lägg lite tyngder ovanpå högervingen och låt alltsammans stå tills limmet stelnat. Om du vill, kan du limma en smal remsa av glasfiberväv över mittskarven som extra förstärkning, även om skarven blir stark nog som den är.

Putsa därefter till hela vingen men lämna bakkanten kantig.

SKEVRODER OCH KLÄDSEL

På höger vinges undersida skär du ut hålet för skevroderservot och installerar skevroderöverföringen (av vanlig typ som finns i din hobbyaffär) i bakkanten, försänkt i denna. Använd epoxilim och glasfiberväv. Observera att båda skevroderarmarna till servots stötstångar kommer på höger vinghalva. Därför kommer vinkelböjorna till skevrodren inte symmetriskt, vilket dock saknar praktisk betydelse. Flygplanet är nu trådfärdigt, och sedan du filat bort tillräckligt för ljuddämparen klär du det med ditt favoritmaterial. På min egen modell klädde jag kroppen med nylontväv och vinge/stabilisator med plastfilm. Klä alla roder och lacka med bränslesäker lack i motorrum och tankutrymme. Glöm inte oljedräneringshålen. Skär ut framrutan och limma fast den. Tänk på att 20- och 30-talsflygplan ofta hade delad framruta. Limma fast de båda rundstavarna i kroppen. Märk ut och skruva fast 3 st 3,5×20 mm träspröv i bottnen där du förborrat med 2–2,5 mm borrh. Fäst alla roder med rodergångjärn och montera sporrhjulet. Av en bit tunn plåt gör du en motorkåpa enligt ritningen, och fäster denna med tre små skruvar.

LANDSTÄLLET

Av en Ø 4 mm pianoträdblockas landstället till. Vitsten med detta stället är att det spänner utåt vid de främre skruvarna och således "snäpps" fast mellan dessa. Ett skruvstycke är nödvändigt om man inte är bodybuilder. Har du inget eget, så fråga någon som har. Han kommer troligtvis att blocka till hela stället åt dig bara för att visa hur du ska göra. Om inte, så börja med mittböjen vid den bakre skruven. Börja mitt på pianoträden! Träd böjen över den bakre skruven och

kläm in pianoträden mellan de båda främre skruvarna. Märk ut den horisontella böjen vid varje skruv och blocka till i skruvstycket. Kontrollera nu passformen. Lite glapp gör inget, hellre för stort än för litet. Därefter gör du en markering där träden passerar kroppssidorna och där blockar du nedåt med samma vinkel på båda. Märk slutligen ut så att båda landställssbenen blir lika långa och gör hjulaxelboxen där. Observera att hjulen ska "luta utåt" upptill för att bli rakata då stället fjädrar. Hjulaxlarna ska sitta i lod med framkanten på vingen. Nu kan du montera hjulen på vanligt maner.

MOTOR- OCH RADIO-INSTALLATION

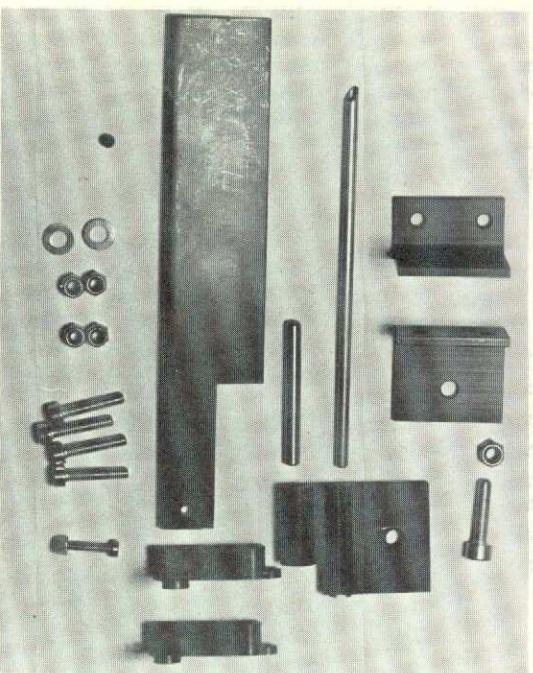
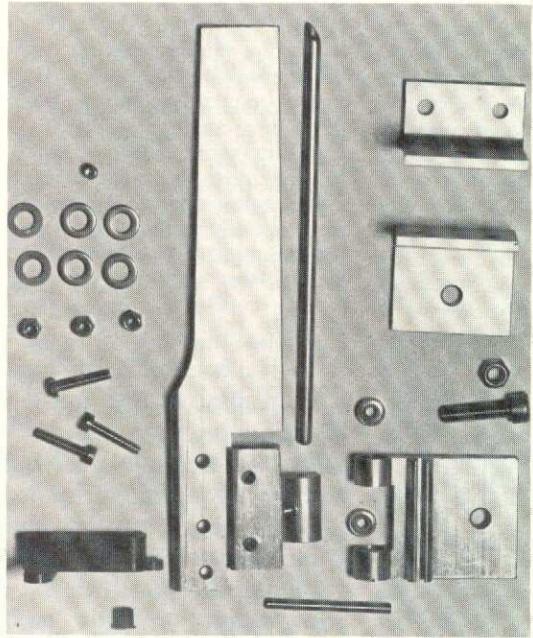
Skruba fast motorbocken på motorspantet i rätt höjd på detta. 5–6° nedåtriktning är lagom och motorspantet lutar också i denna vinkel. Däremot ska inte motorn ha någon högerriktning, vilket annars är vanligt, utan peka rakt fram. Gör nu alla genomföringar för trottellinkage och bränsleslangar och skruva fast motorn. Kontrollera att motorkåpan passar för ljuddämpare och bränslenål. På en del motorer är det nödvändigt att göra en förlängning av nälen så att den når utanför kåpan och blir lätt att justera. Tanken placeras i rätt höjd med hjälp av skumgummi. Servona placeras som ritningen visar och stötstångerna kan vara av den vanliga plast-i-plaströr typen. Montera dem på roderhöften så att du får angivna utslag på rodren. På skevroderservot bör man placera stötstångerna så som visas på vingritningen och man kan då lämpligen använda den stora sortens servoplattor som brukar medfölja radion. Orsaken till denna placering är att man då minskar den s.k. "skevroderbromsen" vilken yttrar sig så att om man t ex skevar vänster, pekar nosen lite åt höger istället och en ful sväng blir resultatet. Detta är dock någonting man får dras med på alla riktiga flygplan i större eller mindre utsträckning.

Lägg mottagaren längst ner i bottnen i skumgummi och väg av modellen till rätt tyngdpunkt med hjälp av batteripaketet. På Kajan kan tyngdpunkten ligga fram till 10 mm framför den angivna, utan att flygningen även tyrs.

ATT FLYGA MED KAJAN

Låt alla roder stå neutrala. Prova med lite markköring först. Har du ingen erfarenhet av modeller med sporrhjul, kan det vara lite knepig i början. Försök inte lyfta förrän du kan köra

Här ovan är R/C-båts guldröder, t v den svarta serien.

Du kommer att bli förfärdigad över den låga landningsflächen som är längsmärrade i de stora kvarnslakar medellerma, och här har vi kommit till en del som är längsmärrade i att landa med Kajan till det här att landa med Kajan tack varje detta. Om du märte nodlanda i en stupbäker gör det värre. Skå man ha ihu Kajan far blem, och en liten kamera från term ska inte välla nägra problem, och nu skrider på vin- att flyga med skridor på vin- term ska inte välla nägra pro- blem, och en liten kamera från av sötter och står i kroppen. Attrappet blir plats i kroppen. Attrappen är svår att få ur handen och över sätta i andamata trades grola av vanliga resväbänd som med offert i andamata trades vinga pa lampiglia stallien.

Lars Holmgren

■

Kajan kostar 50:- + porto (i n 3:30) och man får 1 ex gönna i sista ligan för 253:30. Lars Holmgren sen är Box 11, 241 03 Billinge.

FULLSKALARITTINGEN

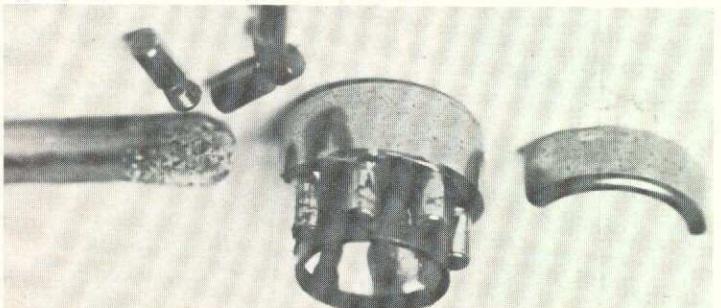
Lars Holmgren

RODGER

Livslängden på en hårdrag ax-
el är väl vid den prisnöjda
som en harrad Axel betingat ut
på stan Jämfört med en ohärdrag
axel. Phiset liggger på omkring en
50-lapp hos R/C Bla. När det
gäller 3/16 bor ni vända er till
Roffes Modelflyg.

Ovan ett halilager, nedan härda de axlar.

■ Efter artrikelm i AOH nr 2 - 82
har en del lässare vänst sig till mig
med fräger om bl a hårdat axel.
nållager och andra sportsmål.

Heart-Racing

Sma[®] prylar

Mobile Application Security Tips - JILLIKA